

КЫРГЫЗСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ
ЖУСУПА БАЛАСАГЫНА

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ

**АКТУАЛЬНЫЕ
ПРОБЛЕМЫ
ЮРИСПРУДЕНЦИИ И
МЕЖДУНАРОДНОГО ПРАВА**

Сборник материалов международной
научно-практической онлайн-конференции
(17 апреля 2014 года)

Бишкек, 2014

Борьба с созданием, использованием и распространением вредоносных компьютерных программ в рамках международных организаций Татаринов Д.В., Алиханова Л.....	77
---	----

2. Актуальные проблемы национального права

Наркоситуация в Кыргызской Республике и меры противодействия Абдукаримова.....	84
Вопросы юридического определения экстремистских материалов, распространяемых через Интернет Амандосулы Б., Еликбаева М.....	91
Қазақстан Республикасындағы мүгедектердің құқықтық мәртебесі Баймағамбетова З.М., Болат М.....	94
Проблема терроризма в сети Интернет и пути её решения Веха А., Бегжан А.М.....	101
Конституционно-правовые аспекты общественной стабильности в вопросах природопользования в постконфликтных обществах Ергобек Ш. К., Алтаева К. Ж.....	104
К вопросу о законодательном регулировании обыска и осмотра в контексте неприкосновенности частной жизни Ерджанов Т.К.....	109
Проблемы использования полиграфа при производстве следственных действий Камалова Л.Н.....	113
Основные направления деятельности прокурора по поддержанию государственного обвинения по делам о торговле детьми Камалова Л.Н.....	119
Некоторые вопросы образования заключенных в качестве мер их социальной реабилитации Курмангали М.Ш.....	124
• Қазақстан Республикасындағы медиация институты Машимбаева Г.А., Арзымбетова М.....	127
• Правовое регулирование Государственного протокола Республики Казахстан Машимбаева Г.А., Жунусова А.....	132
• Факторинг шарты Машимбаева Г.А., Сегізбаева А.....	137
Брак несовершеннолетних. Проблемы ранних браков	

октября 2006 год №201 «Об утверждении Государственного протокола Республики Казахстан» 13.05 2013.

3. Ксенофонтов А.К. Дипломатический протокол и особенности его реализации международном праве // Вестник Российского университета народов. Серия: Юридические науки. – М.: Изд-во РУДН, 2006. - № 3 (21). – С.83-91.

4. Закон о дипломатической службе Республики Казахстан от 7 марта 2002 года № 299-ІІ.

5. Сомжурек Б.Ж., Кусаинова А.М. Дипломатическая служба и дипломатический протокол Республики Казахстан: эволюция правового регулирования. 2012 г. – 35-40 с.

ФАКТОРИНГ ШАРТЫ

*Машимбаева Г.А.,
заң ғылымдарының кандидаты,
әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-ң
халықаралық құқық кафедрасының доценті
Сегізбаева А.,
әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-ң
халықаралық қатынастар факультетінің
халықаралық құқық мамандығының
4-курс студенті*

Қазақстан Республикасының Азаматтық Кодексінің ерекше бөлімінде ақшалай талапты басқа тұлғаға беру арқылы қаржыландыру шарты, басқаша айтқанда, факторинг шарты бекітілген. Цессия институтының бір түрі бола отырып, факторинг шарты көптеген мемлекеттердің несие-төлем қатынастарында үлкен рөл атқарады. Халықаралық факторингтік операцияларды құқықтық реттеудің негізгі қайнар көзі болып 1988 жылы 26 мамырда Оттавада қабылданған Халықаралық факторингтік операциялар бойынша УНИДРУА Конвенциясы табылады. Қазақстан Республикасы бұл конвенцияны ратификацияламағанымен, ҚР АҚ жасау барысында бұл конвенцияның ережелері ескеріліп отырды. Сонымен қатар, факторинг ДСҰ-ға мүше мемлекеттер 1994 жылы Маракеште қол қойған Көрсетілетін қызметтер саудасы бойынша бас келісімнің (GATS) қаржы қызметтерінің тізіміне қосылған. [1]

Осыған сәйкес, факторинг – төлемді кейінге қалдыру негізінде сауда ісімен айналысатын өндірушілер мен жеткізушілерге арналған қызметтер кешені. [2]

Факторинг операциясына әдетте 3 тұлға қатысады: Фактор (факторингтік компания немесе банк) – талапты сатып алушы; Тауарды жеткізуші – кредитор; Тауарды сатып алушы – дебитор.

Фактордың негізгі қызметі болып дебитордан кредитордың қысқа мерзімдік, әдетте 180 күннен аспайтын, қарызын сатып алу арқылы кредиторды несиелеу болып табылады. Факторингтік компания мен жеткізушінің арасында факторингтік шарт жасалады және осы шарт бойынша факторингтік компания жеткізушіге қарыздың 60-90% төлейді. Қарыздың қалған бөлігін факторингтік компания жеткізушіге сатып алушыдан қарыз өндірілген соң өз қызметі үшін комиссиясын және ұсынылған несиесі үшін пайыздарын ескере отырып төлейді. [3]

Факторинг шартының қазіргі таңда келесідей түрлерін бөліп қарауымызға болады.

Факторингтік компанияның тәуекелі дәрежесіне байланысты:

Регрестті факторинг – фактор дебитордан оған тиесілі кредитордың қарызын толығымен сатып алады. Алайда, қарыз алушыдан қарыз соммасын толығымен өндіріп алу мүмкін емес болған жағдайда, дебитор факторға қарыздың қалған соммасын қайтаруға тиісті.

Регрессіз факторинг – фактор дебитордан оған тиесілі кредитордың қарызын толығымен сатып алады. Егер қарыз соммасын толық өндіріп алу мүмкін болмаған жағдайда фактор дебиторға төленіп қойған сумма мөлшерінде шығынға ұшырайды. [4]

Сонымен қатар, ашық (дебиторға қарыздың кредитордан факторға өткенін ескерте отырып) және жабық (ескертусіз) факторинг, нақты (шарт жасасу мерзімінде ақшалай талап бар) және консенсуалды (шарт жасасу мерзімінде ақшалай талап туындаған жоқ, болашақта туындайтын талап бойынша) түрлері де бар.[5]

Қатысушыларына байланысты факторинг шарты тікелей (бір ғана фактордың қатысуымен) және өзара (бірнеше фактор қатысады) деп бөліп қарастырамыз. Сондай-ақ, қатысушылары бір мемлекетте орналасқан факторинг - ішкі және қатысушылары әртүрлі мемлекеттерде орналасқан факторинг - сыртқы немесе халықаралық факторинг болып бөлінеді.

Алғаш рет факторинг операциялары XVII ғасырда Англияда британиялық колониялардан тұтынушылық өнімдерді тасымалдайтын коммерциялық операциялармен айналысатын Факторлар үйінің (House of Factors) пайда болуымен әрекет ете бастады. [6] Қаржы факторингі алғаш рет АҚШ 1890 жылы Еуропадан импортталатын текстильді шектеу үшін қабылданған салықтарды енгізуге байланысты пайда болды. Екінші дүниежүзілік соғыстан кейін факторинг кеңінен таралды..[7] КСРО территориясында факторингтік операциялар жүргізу алғаш рет 1989 жылы 12 желтоқсандағы Мемлекеттік банк (Госбанк) №252 «Жеткізілген тауар, жасалған жұмыс пен істелген қызмен үшін төлемдерді төлемдік талаптар бойынша жүзеге асыру құқығын банкке жеткізушілердің ұсынуы операцияларын жүргізу тәртібі туралы» хатымен рұқсат берілді.

XX ғасырдың 80 жылдарынан бастап факторинг институты әлемдік экономиканың қаржы секторында өте қарқынды даму көрсеткіштерін

көрсетуде.1998 жылдағы 456 млрд евро көрсткішін әлемдік факторинг 2006 жылы 140% көптеріп, 1134млрд жеткізді.

Қазіргі таңда нарықта 1500 артық, Солтүстік және Оңтүстік Америкада, Еуропада, Азияда, Австралияда және Африкада орналасқан компаниялар қызмет етеді. Факторинг барлық аймақтарды камтиды, бірақ, оның үлестері пропорционалды емес. Факторинг айналымының ең үлкен нарығы болып Еуропа табылады 71,5% , одан кейін Азия мен Австралия (16%) және Америка(11,5%).[8]

Қазақстандық несие-төлемдік қатынастр үшін бұл институт үлкен қызығушылық тудырғанымен, мысал үшін, Еуропа мемлекеттерінің банктік тәжірибесіндегідей үлкен орын алмайды.

Қазақстан Республикасының заңнамасында факторинг шарты жоғарыда аталып өткендей Қазақтан Республикасының Азаматтық Кодексінің Ерекше бөлімінде аталып өткен. ҚР АҚ 37 тарауы (729-738 баптар) факторинг шартына арналған. ҚР АҚ сәйкес, ақшалай талапты беріп қаржыландыру шарты (факторинг шарты) бойынша бір тарап (қаржы агенті) ақшаны басқа тараптың (клиенттің) билігіне береді немесе беруге міндеттенеді, ал клиент қаржы агентіне клиенттің (кредит берушінің) осы үшінші тұлғамен (борышқормен) қатынастарынан туындайтын өзінің ақшалай талабын қаржы агентіне береді немесе беруге міндеттенеді. Борышқорға ақшалай талабын клиент қаржы агентіне сонымен бірге клиенттің қаржы агенті алдындағы міндеттемелерін атқаруын қамтамасыз ету мақсатында да беруі мүмкін.

Сонымен қатар, ҚР АҚ ақшалай талапты беріп қаржыландыру шарты бойынша қаржы агентінің міндеттемелері клиент үшін бухгалтерлік есеп жүргізуді және берудің нысанасы болып табылатын ақшалай талаптарға (ақшалай талаптар бойынша шоттар ашу) қатысты құжаттар ұсынууды, сондай-ақ клиентке осы талаптарға байланысты өзге де қаржылық қызмет көрсетуді қамтуы мүмкін екендігі аталып өткен.[9]

Факторингтің несиелеу сияқты банк қызметінен бірқатар айырмашылықтары бар. Ең алдымен, банк несиелеу барысында несие алушының қаржы жағдайын тексереді, ал факторинг шарты бойынша фактор ақша алушының қаржылық жағдайын емес, борышкердің қаржы жағдайын тексереді. Екіншіден, факторинг шарты бойынша қаржы сомасы мен оны төлеудің қатаң шектері көрсетілмейді. Мәселен, қаржы сомасы клиенттің тауарының айналымы өсуіне байланысты үлкеюі мүмкін. Ал қарыз төлемі нақты бір күнде емес, әдетте, 90-120 күн ішінде жүргізілуге тиісті болып табылады. Факторинг шарты көбінесе ұзақ мерзімді болып келеді. Демек, бір төлем жүргізілген соң, шарт қайта жаңарылуы мүмкін. Бұл кредиторға қайтардан қаржы алуға мүмкіндік береді. Ал банктік несиелеу барысында бір несиені төлеп бітіру барлық жағдайда қайта несие алу мүмкіндігін бермейді. Бұл факторинг шартының айырмашылықтарының бір бөлігі ғана. [2]

Қорытындылай келе, факторинг шартының қазіргі әлемдік экономикалық қатынастарда, әсіресе, тауар айналымы нарығында маңызды рөлге ие екендігіне қарамастан, Қазақстан экономикасында әлі де факторинг

шартының тиісті орнын ала қоймағандығын атап өтуімізге болады. Факторинг шартының басқа мемлекеттер нарығы тәжірибесінде кеңінен қолданылатындығын ескере отырып, біздің нарықтың да бұл салада әлі де жетілдірілуі қажет екендігі анық.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. <http://www.zakon.kz>.
2. <http://ru.wikipedia.org>
3. Деньги. Кредит. Банки: учебник /под редакцией Г. Н. Белоглазова. — М.: Высшее образование, 2009. —163 с..
4. Трошин А. Н., Мазурина Т. Ю., Фомкина В. И. Финансы и кредит: учебник. — М.: Инфра-М, 2009. — 276-277 с.
5. Абалкин Л. И., Аболихина Г. Л., Адиебеков М. Г. Лизинговые, факторинговые, форфейтинговые операции банков. — М.: ДеКА, 1995
6. Зубченко Л.А., Новые тенденции в развитии факторинговых услуг, ИНИОН РАН. РЖ. Социальные и гуманитарные науки. 2 серия. Экономика. 1999. №3.53 с.
7. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения. Л.Н. Красавина, редакциясы М.: «Финансы и статистика». 2000. 281б
8. www.factors-chain.com – Factors Chain International.
9. Қазақстан Республикасының Азаматтық Кодексі, Ерекше бөлімі. Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің 1994 жылғы 27 желтоқсандағы қаулысымен қолданысқа енгізілді/ <http://www.zakon.kz>.

БРАК НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ. ПРОБЛЕМЫ РАННИХ БРАКОВ

*Нурсейтова А.,
студентка 2 курса факультета
международных отношений
кафедры международного права
КазНУ им. аль-Фараби
Умбетбаева Ж.Б.,
магистр юридических наук,
преподаватель кафедры
международного права
КазНУ им. аль-Фараби*

В Казахстане ранние браки практикуются редко, но чаще встречаются среди определенных сообществ и этнических групп, особенно в сельских местностях.

В последнее время дискуссии на тему ранних браков возникают все чаще. Причины видятся в разрушении семьи. Семью, все же, можно считать

одним из значимых, семья – это бытия.

Ранние мальчиков и браки по все

Молодые подталкивают брак. Эта теория основанная общественными подрастающих числа заключенных

Ранний из которых

Различные действий в Конвенции о брачном возрасте форм дискриминации ребенка 1990 вопросы согласия на супруга.

В силе давать полицию и прав ребенка

По какому достижению Кодексом Российской Федерации шестнадцатилетний работает по либо при от

Согласно семье) для мужчины и

Брачные женщины - во

В соответствии быть снижены уважительные

1) беременная
2) рожающая